

Leersteundecreet voldoet niet!

Na lange onderhandelingen stelt de minister binnenkort zijn nieuwe leersteundecreet voor aan de Vlaamse regering. De vier onderwijsvakbonden lieten allen weten niet akkoord te gaan met de inhoud ervan.

Hervorming van het ondersteuningsmodel

Het nieuwe decreet zorgt voor leersteuncentra met een verantwoordelijk bestuur, eigen personeel en inspraak voor deze mensen. De middelen hiervoor worden toegekend apart voor basisonderwijs en secundair onderwijs.

Maximum 47 leersteuncentra zullen gecreëerd worden. Ofwel zelfstandige instellingen met een directeur aan het hoofd, ofwel als onderdeel van een school buitengewoon onderwijs. Er komen ook specifieke leersteuncentra voor de types 4, 6 en 7 van het buitengewoon onderwijs. Die laatste maken altijd deel uit van een school buitengewoon onderwijs die nu al ondersteuners in die types heeft en zelf onderwijs voor die types inricht. Alle centra zullen aan bepaalde kwaliteitsvoorwaarden moeten voldoen en ook regelmatig doorgelicht worden door de inspectie.

Elk leersteuncentrum biedt ondersteuning voor alle mogelijke zorgnoden en voor alle types in de gewone basisscholen en secundaire scholen. Het team zal dan ook multidisciplinair zijn samengesteld. Scholen zullen kunnen kiezen bij welk leersteuncentrum ze aansluiten. In elk centrum is er inspraak voorzien voor het personeel én voor de scholen die door het centrum begeleid worden.

Leersteuncentra zullen hun ondersteuningstijd maximaal moeten besteden aan het ondersteunen van leerlingen en scholen en zul-

len er dus voor moeten zorgen dat de verplaatsingstijd van hun ondersteuners beperkt blijft.

Een eigen statuut voor de leerondersteuner

Eindelijk komt er ook een statuut voor de leerondersteuner met een afgebakende prestatieregeling. Net zoals een zorg- of ICT-coördinator zal hij 36 uur per week moeten presteren. Daar moet alles in vevat zitten: de kerntaak en de dienstverplaatsingen. De kerntaak bestaat uit het geven van leersteun, het plannen en voorbereiden daarvan én de nazorg. Ook professionalisering en overleg en samenwerking met een hele rist betrokken partners behoort ertoe. Er zijn geen instellingsgebonden opdrachten. In tegenstelling tot de andere onderwijsvakbonden heeft het COV er vertrouwen in dat de 36 urenwerking duidelijke grenzen stelt voor het ambt van leerondersteuner met een specifieke opdracht. Een goed personeelsbeleid moet ervoor zorgen dat die prestatieregeling ook echt gerespecteerd wordt. Het COV zal de verdediging én begeleiding op zich nemen van leden die toch gedwongen worden om meer te presteren.

Positief is ook dat wie aangesteld wordt bij een nieuw leersteuncentrum zijn vaste benoeming of TADD-aanstelling zal kunnen meenemen. Er komt een gelijkstelling van diensten uit de GON-begeleiding, de waarborg en waarborgregeling en de ondersteuning. Dat is wat het COV ook geëist had.

Iedereen kan zich kandidaat stellen bij de nieuwe leersteuncentra. Er is geen voorrangrecht voor wie nu al als ondersteuner werkt.

Omkadering

Elk leersteuncentrum krijgt punten op basis van het aantal leerlingen in de aangesloten scholen en op basis van het gemiddeld aantal leerlingen in die scholen die de afgelopen drie jaar een verslag kregen waardoor ze recht hebben op ondersteuning. Dit geldt voor de ondersteuning van de zogenaamde brede types, type basisaanbod, 3 en 9. Voor de kleine types (2, 4, 6 en 7) en in de specifieke leersteuncentra wordt de omkadering berekend op basis van de omkadering in de school buitengewoon onderwijs, vergeleken met de omkadering in de gewone school. Het verschil tussen de twee wordt omgezet in ondersteuningspunten.

Problematisch is het feit dat het grootste deel van de financiering voor de ondersteuning van de kinderen in de gewone (niet-specifieke) leersteuncentra een gesloten enveloppe is (zie kader). Er komt geen geld bij als er meer kinderen met zorgnoden zijn omdat er geen objectief systeem is om zorgvragen te beoordelen. Als er in de loop van een schooljaar zorgvragen bijkomen, zullen de leersteuncentra geen bijkomende middelen krijgen. Dat wil zeggen dat de werkdruk of alleen maar zal toenemen tijdens het schooljaar of dat er minder ondersteuning zal zijn per leerling. In beide gevallen zal het personeel de druk alleen maar voelen toenemen. Het COV besluit daaruit dat de overheid er niet voor wil zorgen dat elke leerling die ondersteuning nodig heeft die ook krijgt. Het COV wil hiervoor een oplossing.

Een gesloten enveloppe

Wat wil dat juist zeggen?

Voor de financiering van het leersteun-systeem voor de brede types is een vaste "enveloppe" geld voorzien, gebaseerd op de oude eenheden voor GON-ondersteuning, de waarborgregeling voor het personeel buitengewoon onderwijs uit het M-decreet en extra middelen. De verdeling van dat geld (omgezet in punten) over de leersteuncentra zal elk schooljaar gebeuren op basis van het aantal leerlingen die ingeschreven zijn in de gewone scholen aangesloten bij het leersteuncentrum en het gemiddeld aantal leerlingen met een verslag voor de brede types ingeschreven in deze scholen gedurende de afgelopen drie schooljaren. De omvang van de middelen die het leersteuncentrum zo krijgt, stemt niet één op één overeen met de reële zorgvragen die de gewone scholen stellen aan het leersteuncentrum. Er komt ook geen geld bij als het aantal leerlingen met een verslag stijgt en dus de zorgvragen stijgen.

Waarom is de enveloppe gesloten?

Bij de invoering van het ondersteuningssysteem was iedereen het erover eens dat er een objectief systeem nodig was om te bepalen welke leerlingen nood hebben aan ondersteuning, welke soort ondersteuning dat dan moet zijn en hoeveel middelen daarvoor moeten toegekend worden. Dit bleek echter niet haalbaar. Daarom werd besloten om met een vast budget te werken en dit te verdelen over de ondersteuningsnetwerken. Dat zou ook een rem zetten op het ongebreideld opmaken van verslagen.

Wat is het gevolg?

Er is vandaag nog altijd geen objectief systeem gevonden dat echt de zorgnoden kan vastleggen. Een leersteuncentrum dat de zorgvragen ziet toenemen, wordt geacht ook op die zorgvragen te antwoorden. De overheid wil niet de indruk wekken dat er wachtlijsten komen voor ondersteuning, zoals bijvoorbeeld bij Welzijn. Dus kan een centrum twee dingen doen: de druk op het personeel verhogen en vragen om meer te doen in dezelfde tijd, of minder zorg per leerling aanbieden. In beide gevallen zijn personeel én leerlingen de dupe.

Schoolteams zullen niet beter ondersteund worden, leerlingen zullen opnieuw niet altijd de zorg krijgen die ze nodig hebben.

De centra krijgen uiteraard ook middelen voor hun eigen organisatie. Die worden bepaald op basis van het aantal scholen en leerlingen die ze ondersteunen. Met deze middelen kunnen ze een directeur (bij een zelfstandig centrum), een coördinator en administratief personeel aanwerven. Verder zijn er werkingsbudgetten voor de verplaatsingen van het personeel en voor het materiaal dat ze nodig hebben om hun job goed uit te oefenen.

Verlagen schrijven

Scholen hebben recht op leersteun voor leerlingen met een verslag die het gemeenschappelijk curriculum volgen (GC-verslag) en voor leerlingen die een individueel aangepast curriculum (IAC-verslag) volgen. Het is de klassenraad die dat IAC opmaakt. Het opmaken van aangepaste leertrajecten voor heel wat leerlingen is niet evident voor een gewone school. In het basisonderwijs wordt er ook structureel geen tijd voorzien om klassenraden te houden. Nog meer vergaderwerk en planlast dus bovenop de huidige werkdruk.

Een leerling uit het gewoon onderwijs met een IAC-verslag kan maximaal halftijds de lessen en activiteiten volgen in een school voor buitengewoon onderwijs. Scholen moeten daarvoor goed samenwerken maar krijgen daarvoor geen bijkomende middelen of ondersteuning. De minister dringt aan op meer uitwisseling en samenwerking. Een goede zaak. Maar zonder duidelijke doelstellingen, zonder bijkomende middelen en zonder bijkomende ondersteuning zal die samenwerking in vele gevallen meer werk met zich meebrengen voor dezelfde groep mensen en dus dode letter blijven.

Tijdslijn

Vanaf februari 2023 zullen de leersteuncentra vorm krijgen. Scholen voor gewoon onderwijs moeten dan hun keuze maken en ondersteuners zullen zich kandidaat kunnen stellen voor deze centra. Na het eerste schooljaar kan een school zijn keuze nog veranderen. Maar een leersteuncentrum zal dan wel scholen kunnen weigeren op basis van de afstand tot het centrum.

Veel te licht bevonden

Ondertussen geen bijkomende professionalisering, geen garantie op voldoende overleg-tijd. Ondersteuners zullen van school naar school hoppen. Leerkrachten zullen hen zien komen en gaan zonder de tijd te hebben om echt met hen in gesprek te gaan. Daardoor zal de impact op lange termijn van een ondersteuningstraject te beperkt blijven. Ook scholen voor buitengewoon onderwijs zullen ondanks de zwaardere problematiek van veel leerlingen, moeten blijven roeien met de riemen die ze hebben. En de financiering blijft al die tijd gelijk. Dit is niet het decreet waarop het veld zat te wachten. Schoolteams zullen niet beter ondersteund worden, leerlingen zullen opnieuw niet altijd de zorg krijgen die ze nodig hebben. De minister heeft zich vooral gefocust op de organisatie van de centra en de ondersteuning en niet op het garanderen van voldoende zorg voor alle scholen en leerlingen. De minister kiest voor wat hij zelf een pragmatische visie op inclusie noemt. Dat wil in dit geval vooral zeggen dat hij zo goed als geen bijkomende investeringen doet. Als de Vlaamse overheid inclusief onderwijs ernstig wil nemen, dan eist het COV dat er dringend werk wordt gemaakt van een langetermijnvisie met de juiste investeringen.